

7 Ekim'den Mekke Paktı'na Ortadoğu ve Türkiye

Ortadoğu, 7 Ekim 2023 tarihinden sonra kırılğan dengelerini kökünden yitirmiştir. Çatışmalar Doğu Akdeniz'den Kızıldeniz'e, Levant'tan Basra Körfezi'ne uzanan geniş bir coğrafyaya yayılmış, ABD de bölgede hakem rolünü üstlenmekten vazgeçerek savaşın tarafı olmuştur.

Muhammed Ali ACAR

İlk yayın: 21 Ekim 2026 · Güncelleme: 21 Ekim 2026 · 6 dk okuma

"Fahreddin Paşa Medine'de bir birliği denetlerken." (IRCICA Fahreddin Paşa Koleksiyonu, NTV galerisi #56)

TEZ Ortadoğu, 7 Ekim 2023 tarihinden sonra kırılğan dengelerini kökünden yitirmiştir. Çatışmalar Doğu Akdeniz'den Kızıldeniz'e, Levant'tan Basra Körfezi'ne uzanan geniş bir coğrafyaya yayılmış, ABD de bölgede hakem rolünü üstlenmekten vazgeçerek savaşın tarafı olmuştur. Bölge böylece bölgesel aktörlerin otonomi arayışlarının ve vekil ağlarının kesişim noktası iken doğrudan çatışma alanına dönüşmüştür. Üç yılın sonunda ne kalıcı bir nizâm ne de bağlayıcı bir güvenlik mimarisi doğabilmiştir. İstikrarlı olan tek şey istikrarsızlığın sağlanması olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Bu coğrafyanın önemli

bir paydaşı olan Türkiye için ise tablo, çok boyutlu güvenlik riskleriyle birlikte yeni fırsatlara da kapı aralamaktadır.

Eylül 2020'de imzalanan İbrahim Anlaşmaları, İsrail'in Filistin meselesini çözmeden Arap dünyasıyla ilişkilerini normalleştirebileceği bir nizâmın habercisi olarak takdim edilmiş, 2023'te Suudi Arabistan'ı da içine alacak bir genişlemenin eşiğine geldiği düşünülmüştü. Gazze katliamı bu tasavvuru fiilen dondurmuş, Riyad normalleşmeyi bağımsız bir Filistin devleti şartına bağlamıştır. İran'ın Direniş Ekseni üzerinden Yemen'den Akdeniz'e kadar seyrüsefer güvenliğini sarsmasıyla Gazze'deki yıkım birbirine bağlı cephelerden oluşan geniş bir harp sahasına dönüşmüştür. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından çizilen sınırlardan miras kalan müzmin meselelere böylece yeni işgal sahaları, tampon bölgeler ve milyonlarca yerinden edilmiş insan eklenmiştir.

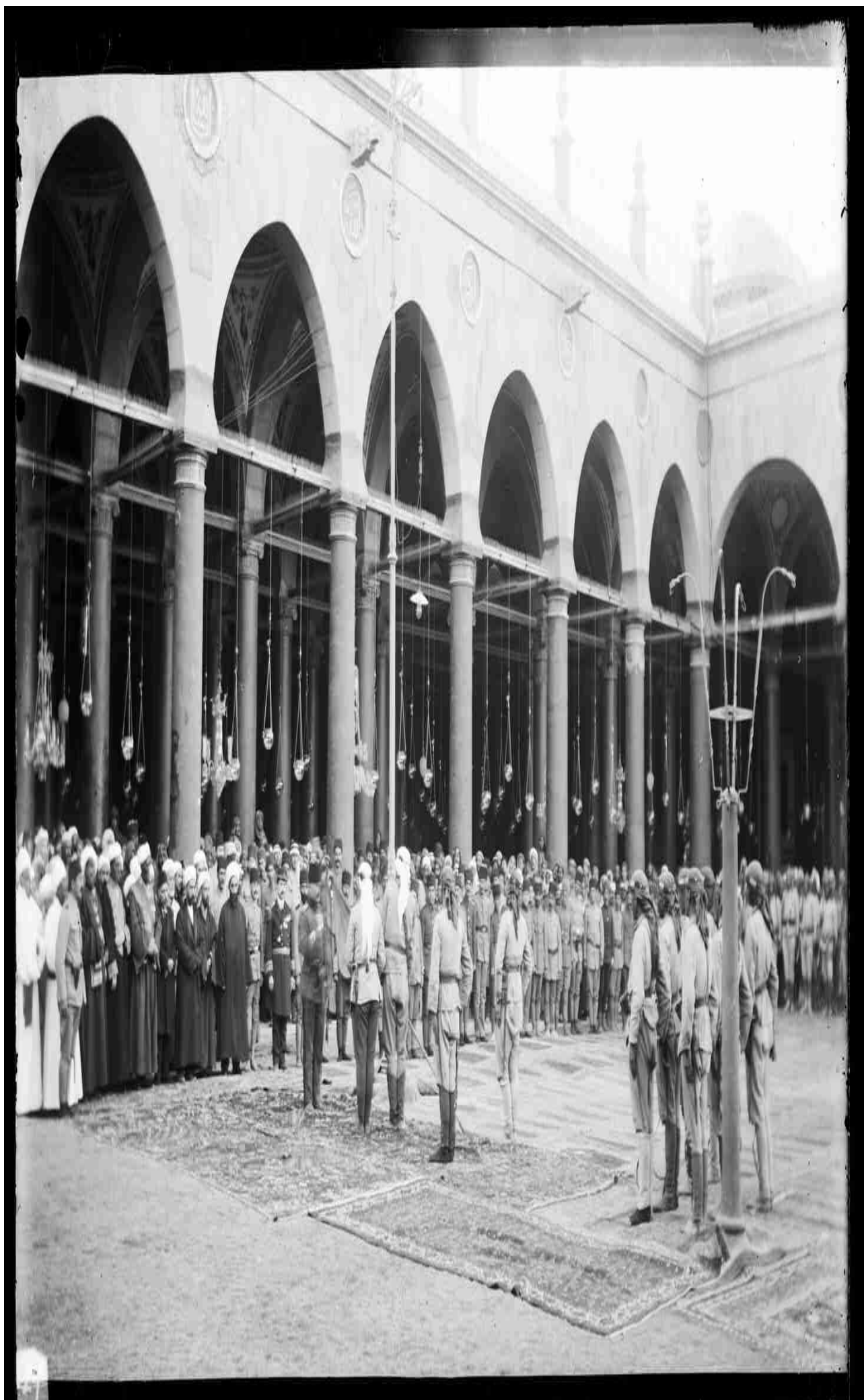
Bugün dillerden kolayca dökülse de 28 Şubat 2026'da başlayan savaş, birkaç yıl öncesine kadar çoğu kimsenin hesap etmediği bir durumdu. İsrail'in görece zayıf Arap ordularıyla yaptığı kısa savaşların ötesine geçmesi gerçekçi görünmüyor, İran ile doğrudan bir harp akılcı sayılmıyor, tarafların mücadelelerini vekiller üzerinden yürütmeye devam edeceği varsayılıyordu. 2024 Nisan ve Ekim aylarında başlayan karşılıklı saldırıları Haziran 2025'teki on iki günlük savaş izledi. Akabinde ise beklenilmeyen oldu ve 28 Şubat'ta ABD ile İsrail, İran'a doğrudan saldırırdı. Bu saldırıların ardından İran'ın Körfez'deki ABD

üslerini vurarak Arap devletlerini çatışmaya çekmesi ise öngörülebilirdi. Tepkisi misliyle mukabele esasından uzak olan yarımada sakini Arap ülkelerinin ne denli siyasi-askeri zaafiyet içerisinde olduğu da ortaya çıktı. Hal böyle olunca birden fazla cephede savaşı uzun süre boyunca sürdürebilen ve Holokost hafızası ile anti-semitik anlatılarla şekillenen mazlum rolüyle özdeşleştirilen İsrail, artık bölgede müessir bir aktör olduğunu ilan etmiştir. 28 Şubat savaşı, Netanyahu'nun 9 Ekim 2023'te dile getirdiği Ortadoğu'da haritaları değiştirme vaadinin en somut göstergesi olmuştur. Ancak şuana kadar İsrail'in bu adımları bölgede istikrardan ziyade kan, gözyaşı ve huzursuzluğu yarımada geneline yaymaktan fazlasına hizmet etmemiş görünmektedir.

Aradan geçen üç yılda Gazze'de 74 bini aşkın insan hayatını kaybetmiş, milyonlarca insan yerinden edilmiştir. Hamas ciddi biçimde zayıflatılsa da varlığını sürdürmektedir. Lider kadrosu suikastlarla değişen Hizbullah silah bırakmayı reddederek ayakta kalmış, Ensarullah ise Suudi Arabistan'ın içlerini vuracak kadar güçlü bir şekilde yola devam etmektedir. Dinî liderini savaşın ilk gününde kaybeden İran'da rejim bir çözülme emaresi göstermemiştir. Esed'in çöküşü dahi İsrail'in arzuladığı nizâmı doğurmamıştır. Suudi normalleşmesi rafa kalkmış, Gazze'den Suriye'ye uzanan fiilî hatlar kalıcı bir güvenlik bölgeleri oluşturmamıştır. Hâsılı ne haritalar ne de yapılar değişmiş, İsrail'in askerî hamleleri henüz pratikte siyasî bir neticeye dönüşmemiştir.

Tüm bu gelişmelerin faturası ise bütün Arap coğrafyasına kesilmiştir. Arap Yarımadası'nın doğusundan batısına her nokta her an hedef alınabilir bir konumdadır. 7 Ekim'de Filistin bir cephe, 28 Şubat'ta Körfez bir cephe, şimdilerde ise Suudi-Husi çatışması ile gündeme gelen Kızıldeniz cephe olarak aktif çatışmaların devam ettiği bölgelerdir. Her geçen gün var olan çatışma bölgelerine yenileri ekleniyor. Doğuda Hürmüz'de Ekim ortasındaki bir hafta içinde on iki gemi saldırıya uğramış, Husiler Zahran'daki Aramco genel merkezini vurmuştur. Batıda Kızıldeniz ve Babülmendep 2023'ün sonundan bu yana bir tehlike sahasıdır. Güneyde Aden'deki cumhurbaşkanlığı sarayı, merkezde Riyad'daki Kral Halid Havalimanı dahi emniyette değildir. Kuzeyde ise Irak, Suriye ve Lübnan, İsrail, İran ve ABD arasındaki hesaplaşmanın sahası olmaktan kurtulamamıştır. Haziran 2025'te İran'ın, Eylül 2025'te İsrail'in saldırısına uğrayan Katar, en büyük ABD üssüne ev sahipliği yapmanın bir güvence olmadığını göstermiştir. Egemenlikleri örselenmiş Arap başkentleri için güvenlik artık kendi sınırları içinde temin edilemeyen bir lüks haline gelmiştir.

Friedrich-Ebert-Stiftung, Mayıs 2026'da bölgeyi Direniş Ekseni, İsrail-BAE merkezli Altıgen İttifakı ve Türkiye, Suudi Arabistan, Mısır ve Pakistan'dan müteşekkil Sünni Elmas olarak ayıran bir çalışma yayımladı. FES bu Sünni Elmas'ı hem İran'ın yayılmacılığını hem de İsrail-BAE ekseninin bozucu tesirini dengeleme arayışı olarak tarif etmişti. Ancak Netanyahu 18 Ekim'de ilan ettiği güvenlik paradigmasında aynı modeli bağlamından kopararak bir tehdit cephesi olarak sunmuş, Türkiye'yi Müslüman Kardeşler ekseninin önderi ilan etmiştir. Aynı konuşmada, Türkiye konusunda Trump ile ayrıştığını kabul etmesi ve doğrudan bir çatışmaya varılmamasını umduğunu söylemesi de dikkat çekicidir. Seçime dokuz gün kala yapılan bu açıklama, İsrail'in Sünni Elmas'ı homojen bir rakip blok ve Türkiye'yi de başlıca aktör olarak konumlandırarak mevcut durumu seçim kampanyası için manipölasyon aracı olarak kullandığını gözler önüne sermektedir. Öte yandan bölgede istikrarlı ilerleyişini sürdürmeyi başaran Türkiye'nin sadece bu hali bile İsrail'i yeterince huzursuz etmiş görünmektedir.

“Fahreddin Paşa tarafından Medine’de Mescid-i Nebevi’de 42. ve 55. Alayların sancaklarına muharebe madalyası takılması töreni.”(IRCICA Fahreddin Paşa Koleksiyonu, NTV galerisi #21)

Ağustos 2026’da imzalanan Mekke Paktı, bölgede barış umudunu yeşerten yegâne girişim olmasının yanında Türkiye için de tarihî bir eşiktir. Türkiye’nin bir ittifak taahhüdüyle Suudi Arabistan’a kuvvet konuşlandırma ihtimali Cumhuriyet tarihinde bir ilktir. Dışişleri Bakanı Hakan Fidan’ın taarruz harekâtına katılınmayacağını vurgulaması ise paktın işlevsizleşme riskine karşı teyakkuzda olunduğuna dair ipuçları vermiştir. İşlevselliği henüz sınanmamış olsa da pakt, Ankara’nın Körfez güvenliğinde bir paydaş olarak kabul gördüğünü ve bir asrı aşkın bir aradan sonra Arap Yarımadası’nın merkezine barışın tesisi amacıyla döndüğünü göstermesi açısından tarihi bir önemi haizdir

Bölgedeki istikrarsızlık Türkiye’yi en doğrudan biçimde terör ve göç cihetinden etkilemektedir. Suriye Demokratik Güçleri’nin Şam’a entegrasyonu ve PKK’nın Metina’daki mevzileri boşaltması mühim kazanımlardır. Ancak Suriye ve Irak’taki otorite boşlukları ile İran’daki zayıflama bu kazanımları tersine çevirebilir, İran’daki savaş da yeni bir göç dalgası ihtimalini canlı tutmaktadır. Ankara güney sınırı boyunca kurulabilecek herhangi bir fiilî koridoru varoluşsal bir tehdit olarak görür. Bu teyakkuza rağmen Ankara mezhepçi bloklaşma senaryolarına hapsolmayı reddetmekte ve Mısır ile Suudi Arabistan’la temaslarını bölgesel sahiplik ilkesi üzerine kurmaktadır. Jeoekonomik cihette ise Hindistan-Ortadoğu-Avrupa Ekonomik Koridoru Gazze savaşıyla askıda kalırken Türkiye, Fav Limanı’nı Avrupa’ya bağlayacak Kalkınma Yolu’nu ve Kerkük-Ceyhan hattının Basra’ya uzatılmasını öne çıkarmaktadır.

Şurası açıktır ki Ortadoğu’daki çatışmalar bildiğimiz sınırların ötesine geçmiştir. Ne var ki Türkiye de eski Türkiye değildir. Kendi insansız hava araçlarını ve hava savunma sistemlerini üreten bir savunma sanayii, Katar’dan Somali’ye, Libya’dan Suriye’ye uzanan bir askerî varlık ve Mekke Paktı ile Körfez’e uzanan bir ittifak ağı, Ankara’ya geçmişle mukayese edilemeyecek bir hareket alanı sağlamaktadır. 27 Ekim’de İsrail’de ve 3 Kasım’da ABD’de sandıktan çıkacak netice tabloyu kısa vadede şekillendirecektir. Ancak İsrail muhalefetinin savaş siyasetine değil, netice alınamamasına itiraz etmesi köklü bir değişikliği uzak ihtimal olduğunu göstermektedir. Türkiye için asıl imtihan, sınır güvenliğini korurken ve köprü rolünü derinleştirirken yeni bir savaşın tarafı hâline gelmemektir. Bir asırdır çözülemeyen düğümlere yenilerinin eklendiği bu dönemde soğukkanlılık, Ankara’nın en kıymetli stratejik sermayesidir.

Görüşler yazarına aittir.

Muhammed Ali ACAR

Atıf

ACAR, Muhammed Ali. "7 Ekim'den Mekke Paktı'na Ortadoğu ve Türkiye." Us Strateji, 21 Ekim 2026.

<http://www.stratejikus.com/yazi/7-ekimden-mekke-paktina-ortadogu-ve-turkiye>